

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

NO. 94.

CLEVELAND, O., TUESDAY MORNING, APRIL 21st, 1931.

LETO XXXIII—VOL. XXXIII

Ex-kralj Alfonso plačuje \$600 na dan za stanovanje v Parizu

Paris, 19. aprila. Bivšega španskega kralja Alfonsa je začelo skrbeti, menda prvič v življenju, kako se bo preživel. On, njegova žena in otroci zaeno s služabniki imajo v hotelu v Parizu, kjer so se nastanili, osemindvajset oseb, za kar plačuje Alfonso \$600.00 vsak dan. Ker je bil Alfonso prisiljen tako v naglici zapustiti Madrid, ni mogel vzeti niti potrebne obleke s seboj. Sedaj je začel misliti, kako bi dobil denar iz Madrida ali iz Londona, kjer ima več milijonov. Sploh bivši kralj še ne ve, kaj bi naredil v bodočnosti. Alfonso je skrajno nervozen. Danes so se vršile konference med njegovimi zastopniki in med policijskim načelnikom Pariza glede varnosti bivšega kralja. Medtem pa se je razširila novica, da je angleški kralj povabil Alfonsa, da pride k njemu v kraljevi grad, kar je pa dvomljivo, kajti angleška delavska vlada ne bi prijazno gledala na izgnanega kralja, in angleški kralj pač ne čeh priti v zadrego. Belgijski kralj je ponudil španskemu kralju eno svojih palač blizu Ardenskih gozdov, in več angleških plemenitav je povabilo Alfonsa, da pride tja. Poroča se nadalje, da je dospelo v mesto Silen, na češkem, danes pet železniških vozov zlata in srebra, kar je poslal Alfonso iz Madrida grofu Zamojckemu, nemu svojih sorodnikov. Poroča se tudi, da je Alfonso kupil na češkem gradu, kjer se namerava nastaniti. Bivšemu kralju ne bo mogoče voditi monarhistično propagando iz Pariza, ker to ne bi bilo po volji francoske vlade, ki se ne želi spreti z novo špansko vlado.

Snaženje čevljev se prav gotovo izplača

New York, 20. aprila. Mestni komisar za javna dela je dal na licitanto pravico snaženja čevljev na mestnih prevoznih parkih. To pravico je dobil neki Italijan, ki je ponudil najvišjo svoto, \$29.975. Toliko plača mestu, da sme prihodnje dve leti snažiti čevlje potnikom na mestnih parkih.

Težke obtožbe

Te dni se bo vršila na sodnji obravnava proti zakoncu J. Tanner, 5815 Hawthorne Ave. Obdolžena sta od več višješolskih deklet in fantov, da so tam dobivali žganje in vsakovrstno drugo pijačo, poleg tega so pa tam tudi dobivale sobe, kjer so komaj odrasli otroci počenjali orgije. Mladina pripoveduje vsakovrstne zgodbe, o katerih se bo sedaj razpravljalo na sodnji.

Poceni vožnja

Vsako soboto in nedeljo od 4. aprila naprej ima New York Central železnica posebne vlake, ki vozijo v Buffalo in Niagara Falls. Vožnja iz Clevelanda, tja in nazaj, je samo \$4.00. To je samo ob sobotah in nedeljah. In v Detroit, Mich., pa znaša vožnja v istih dnevih, za tja in nazaj samo \$3.50.

Hrvatski radio program

Preteklo nedeljo so naši bratje Hrvatje v Clevelandu zopet priredili lep radio program na WJAY radio postaji. Tamburaši od društva "Sloga" so igrali izvrstne komade, pa tudi petje je bilo jako lepo. Dober označjevalec je Mr. Nick Herak. Upamo, da se še slišimo potom radia.

Zanimive vesti iz življenja naših rojakov po raznih naselbinah Amerike

V Argentini se je smrtno posrečil rojak Jožef Klement, star 41 let, doma iz Matjaševcev v Prekmurju. V električni centrali ga je zadel tok, Zapušača ženo in štiri nepreskrbljene otroke.

Društvo "Prešern," ki ima v Chicagu izboren pevski zbor, priredi 10. maja svoj pomladanski koncert v dvorani SNPJ.

Milka Kress, ki je na potu v domovino, in sicer v Litijo, prijazno pozdravlja pred odhodom Mr. in Mrs. Ručić v Clevelandu in vse druge prijatelje.

V Eveleth, Minn., so rojaki pred kratkim vprizorili lepo igro "Divji lovec," katero je spisal pisatelj Finžgar.

25-letnico obstanke bo praznovalo dne 3. maja društvo št. 93 K. S. K. Jednote v Chisholm, Minn. Slavnost bo nekaj posebnega in več glavnih uradnikov pride tedaj v mesto.

V Chisholm, Minn., priredi 17. maja društvo št. 110 S. N. P. Jednote znano Finžgarjevo dramo "Veriga."

Slovinci v La Salle, Ill., so ustanovili pred kratkim politični klub, h kateremu je pristopilo že 70 slovenskih državljanov. V La Salle je mnogo Slovencev, ki so bili doslej malo vpoštevanani, ker niso bili politično organizirani.

V Millston, Wisconsin, je bil Slovenec Mr. Frank Novak izvoljen za prvega občinskega svetovalca, dasi je imel nasprotnika rojaka.

V Duluth, Minnesota, je umrl rojak Maks Robnik, doma iz Luč pri Ljubnem, na Štajerskem. Bival je 20 let v Chisholmu, Minnesota. Star je bil 40 let. Poleg soproge zapušača v Chisholmu še tri male hčerke, doma pa mater. V Chisholmu ima tudi tri sestre in enega brata. Bil je član K. S. K. J. in S. N. P. Jednote.

V Springfield, Ill., je umrla rojakinja Marija Brusa.

V Nanticoke, Pa., je pred nekaj tedni zastrajkalo 30.000 rudarjev. Štrajk je nastal, ker so odslovili od dela nad 50 let stare rudarje, katere so nadomestili z mlajšimi močmi. Mnogo Slovencev je prizadetih. V istem mestu je umrla Mary Knapic, ki zapušača dve omoženi hčeri.

V Calumet, Michigan, je preminil poznani rojak Luka Matešič. Bolehal je osem let na srčni bolesi. Bil je 66 let star in je živel na Calumetu, odkar je prišel iz stare domovine pred 33 leti. Zapušača soprogo in sina Antona.

Hladnokrvnen morilec se smeje sodniku

Nottingham, Anglija, 20. aprila. — Arthur Simms, ki je bil spoznan krivim umora prve vrste na tukajšnji sodnji, ker je umoril svojo devet let staro sestru, se je smejal ves čas obravnave in se norčeval iz porotnikov in sodnika. Ko je sodnik izgovoril smrtno obsodbo, se je zločinec Simms zahvalil sodniku.

Župan ali manager?

V Euclidu bodo imeli 2. junija volitve, pri katerih se bo odločilo, ali naj ima Euclid župana ali managerja.

Pevsko društvo Zorislava

V sredo, 22. aprila, ima pevsko društvo Zorislava sejo v dvorani fare sv. Kristine na Bliss Rd. Pevci in prijatelji društva so vabljeni.

Kako je s prohibicijo, postavami, policijo in sodniki v Clevelandu

Več mesecev se je v Clevelandu vršila podrobna preiskava glede prohibicije, sodnije in policije. Kot poroča "Plain Dealer," je ta preiskava prinesla sledeča dejstva na dan: Policija se sicer trudi, da prepreči kršitev prohibicije, toda je skoro brez moči. Kršilce prežene iz enih prostorov, pa so takoj drugi prostori zopet na razpolago. Butlergerji v Clevelandu imajo mnogo denarja za seboj. Kdo zaklada butlegerje, policija dosedaj, po 12 letih prohibicije, še ni mogla dognati. Tisoče kršilcev prohibicije je vsako leto obsojenih na mestnih sodnijah, toda dobe le male kazni in kršijo prohibicijo kar naprej. Sodniki na mestni sodnji v Clevelandu so precej milostni. Mnogokrat upoštevajo politične in prijateljske odnose. Cleveland ima zdaj mnogo več pijače, kot jo je imel pred prohibicijo. Dobite vse, domač izdelek ali munšajn ali pa importirano pijačo. Vina in pive je dovolj v Clevelandu za vse prebivalstvo. Tekom leta 1930 je bilo aretiranih v Clevelandu 9243 oseb radi pijanstva. Skoro 35.000 oseb je bilo aretiranih v mestu radi kršenja prohibicije, odkar je bila upejana prohibicija. Ena stvar je pa, ki, glasom policijske izjave, daje kredit izdelovalcem munšajna v Clevelandu: nihče ni še umrl radi zastrupljenega žganja, torej mora biti "naš" produkt še precej dober.

Španska vlada se brani posojenega denarja

Madrid, 19. aprila. — Nova španska republikanska vlada je zavrgla posojilo \$60.000.000, katerega je ponudil ameriški bankir Morgan in nekaj evropskih bankirjev. Vodja vlade, Zamora, je izjavil, da ima vlada dovolj denarja in ne potrebuje nobenega posojila.

Brez pameti

Theresa Peck, stara 23 let, ki stavlja na 1385 E. 82nd St., je v nedeljo sprejela povabilo nekoga avtomobilista in se peljala z njim. Na Lake Shore bulevaru in 220. cesti jo je pa mladi avtomobilist napadel in ji hotel storiti silo, vendar se ji je posrečilo pobegeti, potem ko je dobila več prask in lunk. Pozneje je policist Kosner iz Euclida aretiral 20-letnega Richard Sine, ki stanuje na 11621 St. Clair Ave. Sine je priznal krivdo.

Pazite se!

Pripeti se tupatam, da hodijo sleparji od hiše do hiše in govori, da kolektajo za novo cerkev sv. Vida. Bodite previdni in ne dajte nikomur denarja, razen če ima pooblastilo od župnika in se je tozadevna kolekta oznanila v cerkvi. Enako je tudi z drugimi kolektami. Nikdar ne dajte, dokler niste absolutno prepričani, da gre za pravo stvar.

Ta zna kegljati

Pri tekmovalnem kegljanju zadnjo soboto se je med vsemi kegljalci najbolj izkazal Mr. Charles Lausche, brat odvetnika Franka in dr. William Lausche. V treh tekmah je kegljal prvič 257, drugič 257, in tretjič 278, skupaj 792 točk. Odnesele prvenstvo.

Par dni dela

Barvar dobi delo za nekaj dni, ako se oglasi na 883 E. 79th St.

Sim je šel prostovoljno v smrt v ogenj, v katerem je zgorela mati

New York, 20. aprila. — John P. Schley, star 12 let, je prostovoljno zgorel v ognju, v katerem je mislil, da je zgorela njegova mati. Mladi fant je sin Reeves Schleya, ki je podpredsednik ene največjih newyorških bank, the Chase National Bank. Katastrofa se je pripetila v Far Hills, N. Y. Ogenj so odkrili v hiši nekako ob 1. uri zjutraj. Bankir Schley, ki je zadnje soboto pripeljal svojo družino iz New Yorka v svojo poletno vilo, je bil vzbujen po neki strežnici, ki je začutila dim v hiši. Bankir, njegova žena, sin Reeves Schley, 20 let star in ena hči so hitro pobeželi iz hiše. V splošni zmešanosti so vsi pozabili na 12-letnega sina Johna, ki je ostal v gorečem poslopju. Neki ognjegasec je prislonil lestvo k oknu sobe, kjer se je nahajal mladi sinko, da bi ga rešil iz plamenov. "Nič se ne brigajte za mene," je odgovoril fant ognjegascu, "jaz grem z materjo." Ognjegasec se je moral odstraniti radi silne vročine in ker je že skoro lestev pod njim začela goreti. Pozneje so našli truplo mrtvega Johna, zavito v odeje, ki so bile vse ožgane.

Ekspozit iz Zedinjenih držav zelo nazaduje

Washington, 20. aprila. — Trgovinski oddelek ameriške vlade poroča, da je ekspozit blaga iz Zedinjenih držav zelo nazadujeval v marcu mesecu. Vsega blaga se je izvozilo v marcu v inozemstvo v vrednosti za 237 milijonov dolarjev, napram vrednosti \$369.000.000 v marcu mesecu lanskega leta. Importiralo se je lansko leto za \$300.000.000 blaga, letos pa za samo \$211.000.000. V prvih treh mesecih je padel ekspozit za nad 400 milijonov dolarjev. To je tudi posledica visokega tarifa republikanske stanke.

Valentine Turk

Kdo se ga ne spominja, ko je pri naših veseljih in prireditvah tako izborna s svojo harmoniko razveseljeval občinstvo? Zadnjih par let je "Heinie" študiral in se pripravljaval za svoj življenjski poklic, sedaj je pa zopet na razpolago društvom. Njegov naslov je 6708 Schaefer Ave. V soboto smo imeli priliko slišati igranje na njegovo najnovejšo in lepo harmoniko. To je krasno delo in mladi Valentin ti igra polke, valčke, poskočnice, obenem pa z isto lahkoto operne točke. Krasno mu je donel seksitet iz "Lucia Lammermoor," iz opere "Martha," "Rigoletto" in druge operne skladbe. Človek bi mislil, da ima veličastne orgle pred seboj. Mr. Turka priporočamo občinstvu.

Kdo bo srečen?

V izloženem oknu tvrdke J. L. Mihelich Co., v Slovenskem Narodnem Domu, je razstavljen krasen Atwater-Kent radio aparat, katerega bo nekdo dahko nesele dorab v soboto, 2. maja, če bo prišel v Mervarjevo dvorano. Kako dobita ta krasen radio aparat, vam pojasnijo lahko člani Lake Shore Post, ki bodo tedaj imeli v Mervarjevi dvorani svojo zabavo.

Pozdravi

Iz Pittsburgha nam pošiljajo pozdrave g. Svetozar Banovec, Miss Jeanette Perdanova, Miss Irma Kalanova in Mr. Jos. Kogoj.

Policisti v Chicagi so baje dobili deset milijonov dolarjev grafta

Chicago, 20. aprila. — Tu je bila postavljena posebna velika porota, ki bo nemudoma začela preiskavo. Trdi se, da dobiva čicaška policija \$10.000.000 na leto podkupnine, da molči glede kršenja prohibicije in glede nemoralnih hiš. Banke so že dobile povelje, da prinesejo pred veliko poroto knjige, iz katerih naj se doženejo prihranki in vloge raznih policijskih kapitanov, ki so redno pobirali "prispevke" od kršiteljev postav. Iz urada državnega pravdnika je danes 25 posebnih detektivov dostavilo 220 bankam v mestu poziv, da se gglasijo pri veliki poroti s knjigami. To se je zgodilo, da se ne bi zadnji trenutek kaj zakrilo. Na črni listi se nahaja 40 policijskih kapitanov, poleg sto detektivov in drugih policijskih uradnikov. Kot v New Yorku so tudi v Chicagu dobivali nekateri policisti od \$5000 do \$25.000 na leto od kršilcev postav, da so mirovali in pustili dotične prestore v miru. V splošnem se računa, da je policija dobila letno 10 milijonov dolarjev na ta način.

Mesto Berlin se nahaja v zadregi radi silnih dolgov

Berlin, 20. aprila. Dr. Heinrich Sahn, ki je bil imenovan prvim županom mesta Berlin, se nahaja pred težko nalogo. Mesto je zadolženo do skrajnosti. Pod socialističnim vodstvom se je spustilo v razne aktivnosti in podjetja, ki so prinesla s seboj ogromno zgubo. \$80.000.000, katere si je mesto izposodilo za kratek obrok, bo začetkom junija meseca zapadlo in se bo moralo plačati zlepa ali zgrda. Mesto bi moralo gledati na nova posojila ali pa prenehati z mnogimi aktivnostmi, ker sicer z vlado ne bo moglo naprej. Dr. Sahn, novi župan, je bil prejel župan svobodnega mesta Danzig, kjer je bil precej zasovražen pri narodnih socialistih in nemških narodnjakih. Tekom vojne je bil na čelu nemške uprave v Varšavi, in Poljaki so po sklenjenem miru zahtevali, da se jim dr. Sahn izroči radi brutalnosti, ki jih je počenjal kot upravitelj mesta.

Otvoritev dvorane

Poznani rojak Frank Strumbly, na katerega prostorih se je zadnja leta vršilo toliko piknikov slovenskih in hrvatskih društev, pravkar naznanja, da bo otvoril novo izdelano dvorano, ki je jako pripravna za piknike. Otvoritev novih prostorov bo v nedeljo, 26. aprila, na 1090 E. 222nd St. - Bliss Rd. Ples se vrši od 2. ure popoldne do 12. ure zvečer. Igral bo Kalistov orkester. Mr. Strumbelj prijazno vabi rojake, da si ogledajo nove prostore.

Točna izplačila

Slovenska zavarovalna tvrdka Haffner & Co., ki ima svoj urad na 6006 St. Clair Ave., je znana po svoji točnosti za izplačila zavarovalnine. Med stoterimi klienti te slovenske zavarovalne tvrdke, pri kateri se lahko zavarujete zoper vsako nezgodo katerekoli vrste, vlada splošno zadovoljstvo. Vsakdo je točno potstrežen v času, kadar potrebuje denar. Haffner & Co., tvrdka posluje že nad 20 let v naši naselbini.

Zadnji pogled na kip boginje svobode za stotine nesrečnih naseljencev

Žalosten slučaj je bil v nedeljo zjutraj na Terminal železniški postaji v Clevelandu. Okoli 8.30 zjutraj je zavozil na postajo vlak Nickel Plate železnice. Ni bil to navaden vlak. Okna so bila zamrežena in v ozadju šip na oknih si zrl na žalostne, obupane obraze. Vlak je tvorilo deset dolgih voz. Ko se je slednji ustavil na omenjeni postaji, so privzili štirje veliki policijski patrolni vozovi. Iz njih se je vsulo 48 moških, žensk in otrok. V spremstvu policije so te osebe negotovih korakov stopale proti železniškim vozovom. Kmalu so spravili vse v notranjost, vrata za njimi so se zaklenila, naselniški inšpektor je dal znamenje, in vlak je odpeljal naprej. Na vlaku se je nahajalo nad 250 moških, žensk in otrok, in v Clevelandu so jih naložili še 48. To je bil deportacijski vlak, ki gre vsak mesec dvakrat od Seattla, Wash., proti New Yorku. Ustavi se v vseh večjih mestih, kjer so zbrani oni nesrečniki, katere so polovili v Ameriki, ki so prišli sem nepostavnim potom. Bolj žalostnih obrazov ne morete videti kot so obrazi teh deportiranih. Prišli so sem iz svoje domovine, kjer se niso mogli preživeti. Sanjali so o deželi svobode in obilnosti, kjer tečejo dolarji venomer, sanjali so o delu, zasluzku, svobodi, pa jih je prišla roka strica Sama, ki jih je poglala iz dežele. Na vlaku so bili Španci, Grki, Poljaki, Angleži, Irci, Skoti, Rusi, Francozi, Jugoslovani, Romunci, Portugalcji, Nemci, Slovaki, Čehi, Turki, Švicarji, Arabci, Italijani, menda vse narodnosti sveta so bile zastopane. Na vlaku se drug z drugim ne razume, kajti skoro vsakdo govori drugo govorico. Na obrazih vseh pa odseva obup, žalost, tajn abol, ko vedo, da se poslavljajo od "dežele svobode," in bodo v kratkem zrlji v domovini nasproti oni revščini in pomanjkanju, kateremu so skušali pobegeti.

Kakor boste sejali, tako boste želi

Barnesville, O., 20. aprila. — John Grier je imel v svoji garaži pripravljen poldrugi bušel narazanega krompirja in tudi gnajilo je bilo pripravljeno za njivo. Ponoči pa je nekdo udrl v garažo, kjer se je nahajal krompir ter mu vse skupaj odnesel. In Grier pravi, da mu je znano, kdo je odnesel sadični krompir. Pazil bo vse poloteje, kako raste ta krompir na njivi tatu, in ko bo krcmpir dozorel, ga bo zahteval za sebe.

Smrtna kosa

V pondeljek popoldne je umrla Marie A. Swiegrt, rojena Struna, hči Mr. in Mrs. J. Zoller. Zapušača soproga Fred W. sestro Mrs. Ano Belcher, Julijo in brata Jack Zoller. Stara je bila 28 let. Pogreb se vrši v četrtki, 23. aprila, iz stanovanja njene matere Mrs. Zoller, po domače Levičarjeva iz žužemberka, 1537 E. 172nd St. ob 1:30 popoldne. Naj ji bo ohranjen blag spomin.

Novorojenci

Družina Paul Jordan je dobila deklico, družina John J. Smerke Jr. fanta, družina Jack Bogataj sinka, družina John Glavich enako, družina Anton Sterniša deklico. Vsem iskrene čestitke!

Francoska vlada bo najbrž izgnala ex-kralja Alfonsa iz Pariza

Paris, 20. aprila. — Policija v tem mestu je poslala zahtevo, oziroma prijazno prošnjo vojvodi Toledo, kakor se danes zove bivši španski kralj Alfonso, da zapusti mesto Pariz, kjer policija ne more skrbeti za njegovo varnost in se boji bombnih napadov. Obenem se francoska vlada boji, da ne pride v nesoglasje z novo špansko vlado. Kralju se je povedalo, da francoska policija ne more preprečiti, da ne bi gotovi fanatiki prekoračili francosko-španske meje, in napadli bivšega kralja. Ministri so se sinoči tozadevno posvetovali, nakar so odposlali vsivega policijskega uradnika k upravitelju bivšega kralja, kateremu so razložili položaj. Alfonso se bo najbrže preselil v Fontainebleau, blizu Pariza, kjer bo stanoval v najdražjem hotelu. Mnogo časopisov se je medtem že oglasilo in začelo napadati vlado, ker trpi Alfonsa na francoskih tleh. Mnenje prevladuje, da bo francoska vlada uradno pozvala Alfonsa, da odpotuje, ako ne preneha z intrigami, da zopet zasebno priznalo že enajst držav, med njimi tudi Jugoslavija. Italija še ni priznala nove republike.

Sedaj tudi republikanci dolžijo župana v N. Y.

New York, 20. aprila. — Komaj je odgovoril newyorški župan Walker na obdolžitve svojih nasprotnikov in poslal odgovor gvernerju države New York, so že padle po njem nove obtožbe. To pot ga toži uradna republikanska stranka v New Yorku. O županu Walkerju pravi nova obtožnica: "Župan Walker je zbijal šale in burke, odkar se nahaja v uradu. Cele noči je pijančeval pri raznih orgijah, dirjal od enega dirkališča do drugega, zabaval je Hollywood in dosledno je zanemarjal svoje dolžnosti." Gverner Roosevelt bo odredil posebno tozadevno preiskavo.

Vabilo na shod

Vabljeni ste na shod, ki se vrši nocoj zvečer, 21. aprila, ob 8. uri zvečer v Grdinovi dvorani. Na programu so razni govori in pojasnilo glede brezposelnosti, kako se lahko izogne brezposelnosti, da ne bo treba v vrstah čakati, kdaj vam kdo podari kos kruha. Delavci in delavke naj se udeležijo tega shoda. Odbor vas prijazno vabi, da pridete.

Denarnica najdena

V soboto večer je bila v Knau-sovi dvorani izgubljena ženska denarnica, ki se je pozneje našla. Katera jo pogreša, naj se zglasti na 6410 Varian Ave.

Mr. Charles Gorup

V Cleveland je došel te dni zastopnik Trinerjeve tvrdke iz Chicage, Mr. Charles Gorup. Tu se bo mudil par tednov po trgovskih poslih. Dobrodošel!

Hymie Martin

Danes odpeljuje v državne zapore v Columbusu Hymie Martina, ki je bil v Clevelandu obsojen v dosmrtni zapor radi umora councilmana Potterja.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

(AMERICAN HOME)

SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER

Published daily except Sundays and Holidays

NAROCNINA:

Za Ameriko in Kanado na leto ...\$5.50 Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.00
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.00 Za Cleveland, po pošti, pol leta \$3.50
Za Cleveland po raznašalcih: celo leto \$5.50; pol leta \$3.00
Za Evropo celo leto \$7.00, pol leta \$3.50.
Posamezna številka 3 cente.

Vsa pisma, dopise in denarne pošiljave naslovite: Ameriška Domovina, 4117 St. Clair Ave., Cleveland, O. Tel. Henderson 0628.

JAMES DEBEVEC and LOUIS J. PIRC, Editors and Publishers

Entered as second class matter January 5th, 1909, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd, 1879.

No. 94. Tue., April 21st, 1931.

Predsedniška kampanja

Vsa znamenja kažejo, da bo predsedniška kampanja v letu 1932 izvanredno živahna, poleg tega pa resna, in da bo za prihodnjega predsednika volilo več državljanov kot sploh kdaj prej. Nekako 60,000,000 oseb v Zedinjenih državah je upravičenih voliti predsednika, oziroma predsedniške elektorje, ki izvolijo potem predsednika, oziroma predsedniške elektorje, ki izvolijo potem predsednika.

Brez vsakega dvoma je, da bo pri prihodnjih predsedniških volitvah igralo glavno vlogo dvoje vprašanj, oziroma problemov: gospodarska depresija in kriza, v kateri se nahaja ameriški narod, in enako važno vlogo bo imelo prohibicijsko vprašanje. Oba problema sta tako zrela, da noben kandidat te ali ene stranke se jima ne bo mogel izogniti.

Sedanji predsednik, republikanec Hoover, je bil izvoljen, ker je trdil, da če bo izvoljen on, kot republikanec, bodo dobri časi vladali še naprej, prosperiteta bo Amerikancem sledila življenje, visoki tarif bo dal dela vsem delavcem, pa tudi dober zaslužek. Narod kot tak se seveda rad pusti preblufati od sladkih besed. Izvolil je Hooverja, pod katerega vladavo so ameriški delavci zgubili \$12,000,000,000 na zaslužku, ko so bili primorani imeti neprosto voljne počitnice.

Predsedniške volitve v letu 1928 so se vršile v znamenju prosperitete. Delalo se je, služilo se je, in takoj po 4. marcu, v letu 1929, ko je Hoover nastopil kot predsednik, se je začelo podirati blagostanje. In ne samo to. Oni, ki so delali, ko so bili primorani delati za nižje plače. Vseposvobod se je trgalo in trgalo. Delavec, ki je v letu 1928 zaslužil na uro po 60 ali 65 centov — govorimo tu o navadnih delavcih — dobiva danes 35 do 40 centov na uro, in je vesel, če dobi v takih okoliščinah sploh delo.

Kandidat Hoover je v vseh svojih govorih povdarjal tekom predsedniške kampanje v letu 1928, da kakor hitro bo republikanski kongres sprejel visoki tarif, da je standard življenja ameriškega delavca dosežen. Plače se bodo zvišale, tovarne bodo razširile svoje prostore, splošno blagostanje se bo dvignilo.

In kaj je resnica? Ni treba pisati o tem, kaj vam je prinesel republikanski režim z visokim tarifom vred, to občutite danes v svoji lastni koži in v svojih lastnih želodcih. In ljudje so seveda začeli gledati, premišljati, ko so morali potegniti zadnji cent iz banke v ožigled obljubam sijajne republikanske prosperitete.

Pred tednom dni je ameriška vlada potom svojega trgovskega oddelka in zakladniškega urada izjavila, da znaša premoženja ameriškega naroda ogromno svoto \$475,000,000,000. Toliko vrednosti je namreč med ameriškim narodom. Na drugi strani pa objavlja statistika, katero je vodil števni urad dvakrat zaporedoma, da se nahaja v Ameriki 6,000,000 oseb, ki aktualno stradajo, ki ne vedo danes, kaj bodo dali jutri v usta. In to se godi pod republikanskem režimom, ki trdi, da znaša premoženje Amerikancev petsto milijard!

O vsem tem bo premišljeval povprečni ameriški državljan, ko se bo prihodnje leto udeleževal političnih shodov, poslušal kandidate te ali ene stranke, in kot se nam zdi, ki smo se udeležili že marsikatero politične kampanje, bo ameriški narod v letu 1932 temeljito pomedel z republikansko stranko.

In sicer, kar se tiče brezposelnosti in kar se tiče prohibicije. Brezposelnost je povzročil republikanski režim, pod katerim se je privilegiranim osebam dajalo stotine milijonov, srednjemu in delavskemu stanu pa lakoto in pomanjkanje. In ljudje danes premišlujejo o tem.

Enako s prohibicijo, ki bo drugi sestavni del predsedniške kampanje v letu 1932. Prohibicijo so upeljali republikanci. Upeljal jo je republikanski kongres v letu 1918, ko so imeli republikanci ogromno večino v kongresu, v obeh zbornicah. Tedaj je bil predsednik demokrat Wilson, ki je dvakrat prepovedal prohibicijsko postavbo, toda jo je republikanski kongres dvakrat potrdil z dvetretinsko večino, tako da demokratični predsednik Wilson ni imel več besede. To so zgodovinska dejstva in resnica, katere ne more nihče odvreči.

In o teh dejstvih bo premišljeval ameriški narod v prihodnji, predsedniški kampanji. Brezposelnost in prohibicija: dvoje daril republikanske stranke republikanskemu narodu. Pri volitvah v prihodnjem letu bo ameriški narod zavrnil oba "darila."

D O P I S I

Euclid, O.—Zadnje čase precej pogosto prihajajo novice iz naše naselbine, sedaj od enega, sedaj zopet od drugega društva, kakor tudi od posameznih dopisovalcev. Le od našega pevskega društva "Zorislava" ni bilo že dolgo časa nič slišati. Pa ne mislite, da smo spali pozimi, kot medved v hrlogu. O, ne! Samo čakali smo prve priliko. Po zimski imajo pevci vedno kak iz-

govor: za ženske je enkrat precej pogosto prihajajo novice iz naše naselbine, sedaj od enega, sedaj zopet od drugega društva, kakor tudi od posameznih dopisovalcev. Le od našega pevskega društva "Zorislava" ni bilo že dolgo časa nič slišati. Pa ne mislite, da smo spali pozimi, kot medved v hrlogu. O, ne! Samo čakali smo prve priliko. Po zimski imajo pevci vedno kak iz-

kar največ mogoče prijavi novih moči, posebno moških, da bo naša dična "Zorislava" v čast in ponos Slovencev v Euclidu. Da pa nam bo mogoče ukreniti kaj koristnega, zatoj pridite na sejo v sredo 22. aprila. Seja se vrši v šolski dvorani fare sv. Kristine na Bliss Rd. Pa ne samo pevci ste vabljeni, ampak vsi, ki vas zanima napredek društva; lahko pristopite kot podporni

člani. Pristopnina je prosta. Meščnina je pa tako majhna, da se prav vjema z sedanjim delavskim položajem.

Zatoj želim, da vam pošlje boginja petja en žarek v vaše srce, da se bo ogrelo za naše pevsko društvo, ki vam bo za vašo naklonjenost vedno hvaležno. Torej na svidenje v sredo ob 7:30 zvečer. S pevskim pozdravom, **Pevec.**

Zbudimo se, državljani v Euclidu!

Pomlad, kako lepa si, kako težko te pričakujemo! — S teboj pridejo novi upi, in tista radost, ki jo srce občuti, in izraža samo z lahkim nasmehom na licu in globokim požirkom svežega zraka, kakor krasna simfonija.

Če opazujemo kako potihno in počasi grmovje napevja, — kar naenkrat počni in zeleni, nakar pride cvet vseh barv, in kako občudovanje za človeško oko in dušo!

Ko uživamo ta krasen začetek pomladi, se kar na tihem pridružimo naravi in pomagamo z vsake vrste orodjem, da očistimo plevel in drugi material, ki se je nabiral okoli celo zimo.

Ali nas ne uči narava sama, kako moramo biti pozorni, da zopet očistimo mrčes, da imamo lepšo rast in večji užitek od naših rož, grmovja in cvetlic. Torej bi morali biti ravno tako pozorni v našem gospodarskem in političnem oziru, da očistimo ves mrtvi in strupeni material, kateri se je nabiral že precej let tukaj v našem mestu Euclidu.

Čas je prišel, ko bomo morali temeljito očistiti našo mestno hišo, ali bo pa tako, kot z vinsko trto: dokler obrežuješ in okopavaš, boš imel sad, katerega boš vesel kadar dozori, obratno, če zapustiš, boš imel, kar lahko sam vidiš po zapuščenih vinogradih.

Torej na delo državljani v Euclidu, pristopite v Jugoslovanski Progresivni klub, ako ste zainteresirani za napredek naše naselbine in prihodnosti tukaj v Euclidu, da bomo skupaj kot vrtnarji pobili ta mrčes ali ta Manager Plan, katerega nam hočejo usiliti tukajšnji magnatje.

Čas je prišel, ko bomo morali temeljito očistiti našo mestno hišo, ali bo pa tako, kot z vinsko trto: dokler obrežuješ in okopavaš, boš imel sad, katerega boš vesel kadar dozori, obratno, če zapustiš, boš imel, kar lahko sam vidiš po zapuščenih vinogradih.

Torej na delo državljani v Euclidu, pristopite v Jugoslovanski Progresivni klub, ako ste zainteresirani za napredek naše naselbine in prihodnosti tukaj v Euclidu, da bomo skupaj kot vrtnarji pobili ta mrčes ali ta Manager Plan, katerega nam hočejo usiliti tukajšnji magnatje.

Delovanje Progresivnega kluba v Euclidu

Na povabilo na izvanredno sejo kluba, katere se je vršila dne 11. aprila v Slov. društvenem domu, so se odzvali tudi naši slovenski govorniki med njimi Louis F. Truger, in Frank J. Lausche.

Govorniki so povdarjali navzočim meščanom važnost organizacije, kako moramo skupno delovati, ako hočemo v sedanjem kritičnem času priti do upoštevanja.

Nadalje so nam tolmačili različne sisteme vlade in čarterje. Orisali so nam razmere o vladi v Cleveland-u, kaj se je vse zgodilo pod sedanjim sistemom, ali manager plan vlado, namreč sodba v splošnem v Clevelandu je ta, da je izkoriščevalna in škodljiva in je za nas nepriporočljiva.

Sledili so tudi nadaljni govorniki člani kluba, ki so ravno tako povdarjali propad manager plan vlade.

Konečno so se navzoči v imenu Jugoslovanskega progresivnega kluba izrekli, "Proti Manager Plan," ter proti čarterju.

Ta teden je lokalno časopisje prineslo vest da je čarter komisija odredila dne 2. junija kot dan za čarter volitve.

Torej pripravimo se sedaj in agitirajmo, naš sklep tolmačimo našim sosedom, kaj pomenijo te volitve za nas. Da se bomo pa bolje razumeli, pridite in pripeljte vaše prijatelje na prihodnjo redno sejo kluba, katere se vrši v petek dne 24. aprila v Slavenskem društvenem domu na Recher Ave., ob osmih zvečer.

Sedaj je ura: "Na dan Jugoslovani!"

Za progresivni klub **John F. Jadrich.**

PROGRAM JUGOSLOVANSKEGA VEČERA

Da bo program dovolj pomenljiv za prireditev, ki se vrši v sredo večer z izvajanjem Amerikance in umetnice, Mrs. Stelle Marek-Cushing v Slovenskem Narodnem Domu, si je umetnica dosedaj priredila sledeče točke:

1. Nekaj minut pred osmo uro bo pričel svirati hrvatski tamburaški zbor "Balkan" v počast gostom tega večera, ki so dospeli na prireditev.

2. Slovensko pevsko društvo "Lira" bo zapelo znamenito pesem: "Morje Adrijsko."

3. Srbsko društvo zapleše v narodnih nošah narodni ples.

4. Sledi uradno otvorjenje jugoslovanskega večernega programa.

5. Predstavitev navzočih članov gostov.

6. Pozdrav dr. George Kolombatovića, generalnega konzula iz

Le pogledjte kdo je na čelu te čarter komisije, in jasno vam bo v čegavo korist bo v slučaju, da Manager Plan zmaga.

Torej vaša dolžnost je, da pridete vsi posestniki in državljani na sejo Jugoslovanskega progresivnega kluba, dne 24. aprila ob osmih zvečer v Slavenski društveni dom na Recher Ave., v Euclid-u, kjer se bo razmotrivalo o skupnem nastopu proti čarterju.

Vprašal bi vas rad; koliko smo upoštevani pri sedanji vladi? in koliko lahko pričakujemo v slučaju preembe take, kakor nam jo nudijo?

Nas Jugoslovancev je naseljenih tukaj skoro eno tretjino. Ali imamo tudi eno tretjino zastopnikov pri naši vladi?

Ali imamo eno tretjino zaposlenih pri različnih departmenih?

Toraj tista mašina, ki se zna dobrikati, kadar rabi naše glavo, nas tako daleč prezira, da pravi: saj smo mi vaši reprezentanti.

Take fraze so za ljudi, ki se ne zavedajo svoje gospodarske in politične pravice.

Ta druga mašina, ki se sedaj kuje pod vodstvom trgovske zbornice tukaj, gre pa tako daleč s svojo nesramnostjo, da se izrazi napram nam, da so zadnje mestne volitve volili samo tisti, ki niso upoštevanja vredni; torej mi, ki smo sto procentno volili.

Pomislimo malo državljani v Euclidu, ali je prišel čas da se zbudimo? **A. Pluth.**

ski Jugoslovanski klub, da nam bo preskrbel malo zakuska, da se bomo imeli vsi priliko istega se poslužiti in se tako osebno razgovoriti in spoznati z umetnico, ki je zelo priprosta in jako vljudna.

P. S. Odbor Ameriškega jugoslovanskega kluba vabi cenjeno jugoslovansko občinstvo k udeležbi, ker je prepričan, da bo slednji zadovoljen z večernim, redkim ter pomenljivim programom.

Vzemite ta program seboj. **Odbor.**

REPUBLIK JE VEČ KOT MONARHIJ

S tem, da je postala španska republika, prvič v zgodovini Evrope prevladujejo republike nad monarhijami. V Evropi je sedaj sedemnajst republik, in petnajst monarhij. V tem številu je vsteta tudi Turčija, ki leži deloma v Evropi, deloma v Aziji.

Vsteta pa ni nova Vatikanska država, in tudi ne prosta država Gdanjsko, kateri načeljuje komisar Lige narodov.

Svetovna vojna je glavni vzrok padcu kraljevim kronam, njen začetek in atentat v Sarajevu. Pred svetovno vojno je bilo v Evropi 22 kraljevin. Prvi se je zamažal carski prestol v Rusiji leta 1917, ko se je odpovedal car Nikolaj II. Vlado v Rusiji so vzeli v roke komunisti, kar je dalo povod, da se je odcepilo več ruskih pokrajin in izjavilo svojo neodvisnost. Te pokrajine so vse zavzele, oziroma sprejele republikanski način vlade. Te nove republike so: Finska, Estonija, Litva, Latvija in Poljska.

Mesec november leta 1918 je bil jako kritičen za razne kraljeve prestole. 9. novembra tega leta je zbežal iz Nemčije cesar Viljem, 12. avstrijski cesar Karol. 14. novembra je proglasila Čehoslovaška svojo neodvisnost.

Turčija je odpovedala pokorščino sultanu 1. novembra 1922 in izvolila svojega prvega predsednika 29. oktobra 1923.

Grška je postala republika 13. aprila 1923.

Tako je nastalo od leta 1917 12 novih republik, medtem, ko jih je bilo v Evropi pred tem časom samo pet: Francija, Portugalska, Švica, San Marino in Andora v Pirenejih.

Kraljevina Srbija in Črna gora sta se združili v novo državo: Jugoslavijo, kateri so se pridružili razne pokrajine, spadajoče do tedaj pod Avstro-Ogrsko. Ogrska nosi sicer še vedno naslov monarhija, toda jo v resnici upravlja admiral von Horthy, ki nosi naslov regenta. Princ Oton Habsburški je kandidat za to krono, kot sin bivšega avstro-ogrškega cesarja in kralja.

Po številu prebivalstva štejejo monarhije in republike sledeče število:

Monarhije:
Albanija 833,519
Belgija 7,465,792
Bolgarija 5,483,125
Danska 3,434,555
Ogrska 7,980,143
Italija 41,168,000
Lihtenštein 10,716
Luksemburg 285,524
Monaco 24,927
Nizozemska 7,730,577
Norveška 2,649,775
Remunija 17,393,149
Švedska 6,105,190
Anglija 47,148,263
Jugoslavija 12,017,323

159,747,568

Republike:
Andorra 5,231
Avstrija 6,534,481
Čehoslovaška 14,535,429
Estonija 1,116,553
Finska 3,611,791
Francija 40,743,397
Nemčija 63,178,619
Grčija 6,204,684
Latvija 1,895,016
Litva 2,316,615
Poljska 30,408,247
Portugalska 5,621,977
Rusija 154,800,000
San Marino 13,013
Španska 21,338,381
Švica 4,018,500

7. Predstavitev in nastop umetnice, Mrs. Stelle Marek-Cushing, ki bo izvajala svoj program, ki se bo tikal naše lepe rodne grude, po kateri je umetnica potovala in se navzela naših pesmi, običajev, glasbe in zgodovine ter trpljenja našega naroda. Umetnica bo v jasnih besedah pripovedovala o tem, kar je doživela ter bo s pesmimi in glasbo potrjevala svoje doživljanje. Nastopila bo tudi z narodnim plesom. Na pesnik g. Ivan Zorman bo spremljal umetnico na klavirju.

8. Po končanem programu umetnice bo vzeta slika vseh, ki se udeležijo v narodnih nošah, skupaj z umetnico.

9. Konečno nam je iz prijavnosti in naklonjenosti obljubil žen-

NOVA DEŽELA SVETA

V kitajski provinci Singiangu so nedavno našli na velika ležišča zlata. Pokrajina meji na Rusijo in Tibet in je tako zelo mrzla, da se da tam le pet mesecev v letu kopati zlato. Danes se klati po pokrajini že nad 60,000 srečelovcev. Tako je postala sicer neprijazna pokrajina raj raznih pustolovcev, ki jih zanima rmena kovina. Število rudnikov zlata stalno raste in v kratkem bo nastalo živo življenje povsod, kjer je bila doslej puščava.

Turčija 13,648,270
869,989,664

TUDI POŠTA IMA HUMOR

Neka newyorška tvrdka je odposlala po pošti zavoj, naslovljen na neko osebo v Buenos Aires. Naslovljenec, ki je pošiljatev pričakoval, piše v New York, zakaj mu ne pošljejo naročenih stvari. Tvrdka gre na pošto s potrdilom, da je zavoj bil res odposlan, a ni došel na cilj. Newyorška pošta vpraša pošto v Buenos Airesu kaj je s pošiljateljico. Čez nekaj mesecev dobil newyorška pošta odgovor o izidu preiskave v tej zadevi in pravi, da je zavoj došel tja, toda ker na zavoju ni bilo natančnejšega naslova, so deli zavoj v oddelek za izgubljene stvari, kjer so pa miši zglodale zavoj z vsebino vred. Newyorška pošta vzame pismo na znanje, a takoj odgovori, da je čudno, da bi miši zglodale zavoj in z njim vred 15 revolverjev, ki so bili v zavoju — in to v tako kratkem času.

KOLIKO SE RODI LJUDI

Na vsem svetu se rodi vsake tri sekunde pet novorojenčkov. Po najnovejših podatkih živi na svetu okrog dve milijardi ljudi. Na Evropo pride okrog 500 milijonov ljudi, na Ameriko 250. na Azijo 1100, na Afriko in Avstralijo 150 milijonov. Vsak dan gre torej v večnost okrog 100,000 ljudi, rodi se jih pa 145,000. Vsake tri sekunde se rodi torej povprečno pet otrok in vsako sekundo umre en človek. V treh sekundah se torej pomnoži ljudi na svetu za 2, vsako minuto za 40 in vsak dan za 57,000. Dnevni prirastek človeštva bi torej zadostoval za naselitev približno tako velikega mesta, kakor je recimo Joliet.

KER JE BILA MAJHNA

V Chicagu je skočila 21-letna delavka Elizabeta Payerjeva skozi okno v petem nadstropju na dvorišče, kjer je obležala mrtva. Iz pisem, ki jih je zapustila, je razvidno, da je izvršila svoje dejanje iz žalosti, ker je bila majhna in debela in so se vsi norčevali iz nje.

ČUDNA OPOROKA

V Philadelphiji je umrl nek grocerist, ki je med drugim imel jemen zapustil tudi \$100,000 onemu, ki bo prvi razobesil nemško zastavo nad mestom Strassburgom, v Alzaško-Lotarinski, ki pripada po svetovni vojni Franciji. Do tega časa naj se denar naloži na obresti, in vse skupaj se izplača takrat, kadar se želja umrlega uresniči.

KONCERTI PERDANOVE

26. aprila, Sodelovanje pri koncertu Soče, S. N. D., Collinwood-Cleveland, Ohio.

3. maja, Poslovilni koncert v Clevelandu, Slov. Nar. Dom.

10. maja, Zadnji koncert, Chicago, Illinois.

SLOVENSKA BRIVNICA

Frank A. Gredence
6124 ST. CLAIR AVE.
(prej J. Rogar)

Če verjamate al' pa ne.

V Los Angelesu je nek časopis ustavil dvema naročnikoma list, ker sta umrla. Pošta je namreč oba lista vrnila, češ, da je njiju sedanji naslov neznan.

Nek časopis je naznanil, da namerava spremeniti glavo listu in razpisuje nagrado petdeset dolarjev onemu, ki bo pogruntal pravo ime. Oglaš se eden izmed naročnikov s par vrsticami, rekoč: "Uprava lista naj obdrži nagrado in naj raje kupi zanjo novo glavo uredniku!"

V Georgiji, kjer živi mnogo zamorcev, je skupina nekoliko bolj izobraženih zamorcev začela banko. Čes eno leto se oglaš v banki star zamorec, ki je skozi vse leto vlagal denar v banko, in zahteva izplačilo njegove balance.

"Ti nimaš nič denarja v naši banki," mu reče vljudno zamorski uradnik.

"Kogaaa? Nič denarja? Saj sem ga vlagal skozi vse leto."

"Šur da si ga vlagal, toda ves denar so požrle obresti."

Kakor sem zvedel od zanesljive strani, se je ustanovilo zopet novo pevsko društvo. Po hudi debati si je nadelo ime "Ohajčan," ker hoče biti društvo moderno in up-to-date. Sedež društva je v Newburgu. Društvo ima že pevske vaje in jih poučuje izvrstna moč, rojak "Spaga." Društvo ima jako stroga pravila: v društvo ne more pristopiti, če nima na glavih svojih las, ali pa vsaj pleše. Prvič nastopi v nedeljo 26. aprila na odru Slovenskega narodnega doma v Newburgu. Do tega časa se še sprejema nove člane, potem pa ne več.

Jaz sem že upisan.

V A. D. sem bral, da so zopet pogruntali nekaj novega ljudje, ki imajo dosti časa. Sedaj so spravili na dan neko pošast, ki ji pravijo televizija. Mora biti jako brihtna ideja, ko so ji dali tako lepo ime: tele-vizija. Še lepše bi se slišalo, če bi stvar imenovali: oslo-vizija, ali kaj takega. In kaj pravijo učenci? Pravijo, da se bo potem televizija lahko vse videlo. Če bom šel po St. Clairju, pa bo lahko vsak videl, da imam sušo v žepu. Lahko bom šel pokonci kakor bi držalo od metle požrl, v žepu pa tak tema, kot v sodu sredi julija, ali kakor smo rekli v starem kraju: čevlje na biki, v aržetu niki!

Tudi marjašarjem bo to jako narobe hodilo. Sedaj smo lahko vjeli kako urco semintja, pa smo doma povedali, da je imelo društvo jako važno sejo. Tega sedaj ne bo več. Če možička ne bo domov ob času, bo ženica pogledala na tisti aparat, obrnila kolese, pa se ji bo pokazal možiček pred očmi in ga bo videla, kako v veseli tovaršiji premeta pildke. Se celo to bo lahko videla, koliko je izgubil pri kvartah. Temu primerno bo potem tudi slavnostni sprejem doma. Ženske so, seveda to novo iznajdbo pozdravile z največjim "halo," moški pa robantijo in pravijo, da bo šla tele-vizija na smetišče, kakor hitro pride v hišo.

V nekem listu je bil sledeči oglas: Izgubljen — Izgubil se je lep, svilen dežnik, last gospoda z lepo zakrivljeno, slonokoščeno glavo.

Zamorci so priredili v neki dvorani veselico in so nabili na vratih sledeč plakat: Vstopnina 50c; vstop dovoljen samo moškimi, ki pridejo sami.

Velika čevljarska firma je dala v list sledeč oglas: Ženske, ki želijo jako poceni čevlje, naj se zglasijo kmalu, ker čevlji ne bodo dolgo držali.

V Evropi se govori da se bosta poročila nadvojvoda Oto, najstarejši sin bivšega avstrijskega cesarja Karla, ki je danes "kralj brez kraljestva" in pa romunska princeza Ileana. Mala antanta se zelo upira tej zakonski zvezi.

Sidney Francis Adams v Palo Alto, Cal., je poročil svojo mačeho, ko je umrl njegov oče, oziroma mož njegove sediteljke. Njegova sedanja žena je bila 14 let poročena z njegovim očetom, in mu je bila ves čas kot druga mati, sedaj mu pa bo dobra žena.

VELIKI SLOVAN—PADEREWSKI

Ignac Paderewski, slavni pianist, strogo loči svoje življenje v dve struji: politično in umetniško. In strogo se drži principa, da se politika in umetnost ne smeta mešati. Nikdar ne dovolj, kadar je na koncertni turneji, da bi ga kdo izpraševal o političnih razmerah v njegovi domovini Poljski.

Ko je bil Paderewski predsednik poljske republike in je bil na mirovni konferenci v Versailles, mu je rekel Clemenceau: "Torej vi ste bili nekdo svetovni pianist, in sedaj ste predsednik republike? Moj Bog, kako globoko ste padli!"

Pred nedavnim je imel Paderewski koncertno turnejo po Ameriki. To je bila njegova sedemnajsta v tej državi; prvo je priredil leta 1891.

Kadar ima Paderewski koncertne turnee po Ameriki, potuje v svojem privatnem železniškem vozu. Letos ga njegova žena ni spremljala, ker je bila bolna. V vsakem mestu, kjer priredi koncert, postavi železnica njegov voz na kak stranski tir in napeljejo mu takoj telefon, katerega pa sam nikdar ne prime v roke. Tukaj potem Paderewski stanuje, spi in je in praktičira na klavirju tri do štiri ure na dan, toda samo takrat, kadar voz stoji pri miru.

Glavni vzrok, da Paderewski stanuje v železniškem vozu, je ta, ker ljubi po vsakem koncertu, da zaužije dobro večerjo, kar se v nočnih urah težko dobi po hotelih. Po okusni večerji opolnoči, igra nekaj časa karte, in ob dveh zjutraj se poda na kratek izprehod. Nikdar pa ne zavzije kake stvari pred koncertom.

In kako se on pripravljala na koncert. Natančno dvajset minut pred nastopom se umakne v svojo oblačilno sobo, kjer se zaklene in kjer v samotni zbere svoje misli in dušo za koncert. Ko napoči čas nastopa, pride njegov manager Joubert, da ga spremi na oder. Toda bognečaj, da bi se izpregovorila ena sama beseda spotoma! Nekdo, ko sta korakala na oder po temnem hodniku, je Joubert zaklical:

"Mojster, pazite, tam so stopnice!" To besede so zadostovale, da se je Paderewski obrnil in se zaklenil v sobo za nadaljnjih 20 minut.

Toda vrhu vseh teh kapric ima veliki umetnik plemenito srce, zlasti za svoje rojake, in razda mnogo denarja med potrebne. Dasi zasluži, oziroma je zaslužil v Ameriki velikanske vsote denarja, pa ni nobenega sledu pri njem o kakem posebnem bogastvu. Za vsak koncert računa \$5000.00 in napravil jih je v Ameriki že 75 samo v tej zadnji turneji.

Ko je bil Paderewski star tri leta, so kozaki požgali njegovo vas in pomorili vaščane, ali jih odpeljali v ujetništvo. Tudi njegovega očeta so odpeljali, mati mu je pa od žalosti kmalu zatem umrla. Tako je zasovražil carja, še predno je znal govoriti.

Ko je bil star 27 let, je bil že velik umetnik v igranju na klavir. Nastopil je v Berlinu, Dunaju, Londonu, Parizu in zatem v New Yorku. V Kaliforniji si je kupil farmo, obsegajočo 2600 akrov zemlje, kjer ima sadno drevje in grozdje. Na farmi pa nima hiše, ampak se ustavi v hotelu bližnjega mesta.

Ko je napočila svetovna vojna, se je z vso dušo zavzel za stvar svoje domovine Poljske. Priredil je stotine koncertov in dohodek od teh je daroval za odpomoč domovini. Tako ga je domovina po prevratu izvolila za svojega prvega predsednika. Faktični načelnik Poljske republike pa je bil maršal Pilsudski, ki se v nazorih ni strinjal s Paderewskim. Umetniška duša ni poznala puhe in frazarske politike, zato se je odpovedal leta 1919, obrnil domovini hrbet in izjavil, da nikdar več ne prestopi praga svoje rojstne domovine.

NOVODOBNI NEMŠKI "JACK-RAZPARAČ"

Te dni smo poročali v našem listu med novicami na prvi strani o nekem morilecu, katerega so prijeli v Duesseldorfu, v Nemčiji, ki je moril samo iz sadistične naslade po krvi. Danes pa podajemo o njem na tem mestu obširnejše poročilo.

Dne 14. aprila se je pričel v Duesseldorfu, v Nemčiji, proces proti 48-letnemu delavcu Peter Kuerten-u, ki je zaradi tatvin in ropov že odsedel 17 let v zaporu in ki je sedaj obdolžen, da je izvršil v preteklem letu v Duesseldorfu in okolici več umorov, ki so izzvali med prebivalstvom veliko razburjenje.

Obtoženec je obtožen v devetih slučajih umora prve vrste (zaklanja in razparanja), in v sedmih slučajih poizkušene umora. Njegove žrtve so baje štiri mlade deklice, štiri ženske in en moški.

Ta nemški "Jack-razparač," kakor ga imenuje prebivalstvo v Duesseldorfu po njegovem slovitim londonskem predhodniku, ki je na isti način moril svoje žrtve, pripoveduje pred sodiščem mirno in preudarno o svojih zločinih. Njegov branitelj je hotel pri obravnavi izključiti javnost, toda državni pravnik je zahteval, da se obravnava vrši javno, da ljudje zvedo o njegovih zločinih.

Prvi umor je izvršil Kuerten, kakor trdi, leta 1913, ko je umoril neko 13-letno deklico, po imenu Kristino Klein. Leta 1929 je dosegel njegov sadistični krvni pohlep svoj višek, kajti tega leta je pomoril celo vrsto žensk in otrok, tako da sta se vsega Duesseldorfa in okolice polastila strah in groza.

Kot morilec instrumente je uporabljal morilec kladivo, nož in škarje.

"Prvikrat sem rabil kladivo," je izjavil morilec, "ko sem z njim ubil Ide Reuter. Najprej sem jo davil, nato sem jo tolkel s kladivom po glavi, zatem pa sem jo vrgel v neki klanolom. Hotel sem jo vreči v reko Reno, kar pa nisem mogel storiti, ker sem videl prihajati nekega moža, o katerem sem mislil, da je policist."

Nato je zločinec pripovedoval, kako je umoril Gertrudo Alberman, neko pet in polletno deklico. "Videl sem deklico prihajati iz neke hiše in takoj sem občutil neko neodovoljivo silo, da bi jo umoril. Nagovoril sem jo, da je šla z menoj. Sla sva vzdolž nekega plota, ki je bil postavljen okoli neke tovarne. Ko sva dospela na neko samotno mesto, sem jo pričel daviti, kot navadno, nato pa sem jo pričel obdelovati s škarjami, dokler ni bila mrtva. Trupelec sem pustil ležati na mestu, kjer sem jo umoril."

Morilec je postal v celici pobožen; zdaj molí in čita vs. pismo. Kot vzrok svojih dejanj navaja to, da ima trpke občutke napram človeški družbi, ki ga je za toliko let zaprla v ječo, v kateri so slabo postopali z njim.

Kuertena so prijeli v maju l. 1930, ko se je že vseslošno govorilo o "duesseldofskem morilecu" in ko so ga že dolgo prej zaman iskali policisti, orožniki in oboroženi civilisti. Za njim so preiskali vse mesto in okolice, toda vse iskanje je bilo zaman in "razparač" niso mogli prijeli, ker je zelo previdno izvrševal svoje zločine in takoj izbrisal za seboj vsako sled.

Leta 1922 je zopet pričel s koncerti in publika ga je sprejela z odprtimi rokami. Paderewski v svoji umetnosti ni moderen, in vihrava izprememba v umetnosti zadnje čase ni naredila nanj nobenega vpliva. Njegov igranje na klavir nam prinese nazaj staro, romantično, večno lepo melodijo, zato bo vedno res, kot se je nedavno nekdo izrazil: da takega umetnika ne bo več rodila mati.

DNEVNE VESTI

Mesto Detroit se bliža velikemu bankrotu
Detroit, 20. aprila. — Mesto Detroit se bliža z naglimi koraki popolnemu bankrotu. Mesto plačuje na leto 26 milijonov dolarjev za obresti na dolg. Proračun za prihodnje leto znaša 76 milijonov dolarjev, kar morajo dobiti direktni davki na posestva. Nekateri trdijo, da je mesto preveč podpiralo brezposelne, in da je zato nastal deficit. Lansko leto je mesto prispevalo \$13,000,000 v fond za brezposelne, dasi je imelo v proračunu samo \$200,000. Mesto podpira danes 46,000 družin.

Truplo mladega dekleta obešeno na drevo
Los Angeles, Cal., 20. aprila. — Policija je dobila na nekem drevesu viseče truplo 17-letnega depega dekleta, in vsaka sled za morilecem je popolnoma izbrisana. Zločinec je dekle najprej zadavil, potem pa slekel truplo in slednje obesil na drevo. Truplo je moralo biti mrtvo že osem ur, ko je bilo najdeno. Dekle je do sobote večer delalo v neki trgovini.

MESTNE VESTI

Listnica uredništva
Naročnik. — Prihodnje leto 1932 bo prestopno leto. Prestopno leto je vsako četrto leto, ne vsakih sto let. Na primer, leto 1900 ni bilo prestopno leto in tudi leto 2000 ne bo. Pozdrav. — J. K. — Imena sedmih councilmanov iz I. distrikta so: Sam B. Michell, P. F. Rieder, Konrad Krueck, Hugh L. Lavell, Wm. J. Lodrick, Jos. Trnastic in F. W. Walz. Za imena councilmanov v drugih distriktih vas ne bodo vprašali.

Župan povabljen
Francoska vlada je povabila 27 županov iz Amerike, da pridejo v Pariz koncem maja, ko se vrši tam francoska kolonialna razstava. Med drugimi povabljenimi je tudi župan iz Clevelanda, J. D. Marshall.

Nova uniforma
Policija v Clevelandu je dobila nove vrste uniforme. Mesto tesno zapetega ovratnika bodo imeli odprti ovratnik in črno ovratnik. Nove uniforme so veliko bolj prilicne in čedne kot stare.

Šampanjec
Policijski kapitan MacMaster je v hiši na 1811 E. 21st St., zaplenil 80 steklenic pravega šampanjca. Kdo ga bo neki sedaj povzeli?

* V državi Wisconsin so izbruhnili novi gozdni požari.

PEGAM IN LAMBERGAR
POVEST

Spisal
Dr. Fr. Detela

Ponosno je gladal Vitovec v zmešnjavo, kjer se je rval Ostrovrvhar z osuplimi tovariši, ki so ga držali; zasul se je na peti in odšel. Tam pa se je vnelo hrupno povpraševanje, kaj neki pomenja vse to. Ugibali so tako in tako in prigovarjali razkačenemu Ostrovrvharju, naj počaka par dni, da se razjasni položaj. Vitovec pa je šel po temnih ulicah v knežji dvorec. Neke posebna sila ga je gnala, da pospeši usodo. Kaj mu je bilo mar življenja, ko je doigral nehalno vlogo! Straže ga niso zadržavale, ko so ga spoznale; a ko je prišel pred sobe kneginje Katarine, sta mu prepovedala vstop stražnika. Izlepa se ni dal odpraviti Vitovec, po vsej sili je hotel govoriti s kneginjo. Odznotraj je poslušal preprič baron Vajda in poleg njega doktor Lenart. Tudi kneginja je vedela, kdo da čaka zunaj, a ob tej uri ni hotela sprejeti Vitovca. Zdej je imela priliko, da mu pokaže, kdo da je gospodar, in pogum ji je dajal dogovor s Ostrovrvharjem. Tajnik pa je namigaval njej in komorniku, da bi se dala prilika še bolje porabiti.

"Ostrovrvhar se gosti s častniki," je dejal, "vojaki so vsi znanj mesta; slavni mož je sam. Prijemimo ga!" Lahna rdečica je polila kneginjo. Zapeljiva je bila nasvet, in kdo ve, če bi se bila srdila, da ga je izvršil Vajda na svojo roko. Premišljevala je nekaj časa, a kadar začne človek premišljevat, z bogom smeli načrti!

"Ne, ne," je dejala razburjena. "Potrpimo še nekoliko časa! Kadar iztakne, česar išče, si vsaj ne bomo očitali, da smo se prenašli." Vajda se je poslovil od kneginje in za njim tajnik, ki ga je zadrževal za rokav: "Čujte, gospod baron, priliko porabiti, to umejem jaz drugače." Zamahnil je z roko. "Noben pes ne bo zalajal." Komornik je pomislil, zmignil z rameni in menil, da kneginja ne ukazuje tako. Osorno in oblastno je odpravil Vitovca, svojega nasprotnika, ki ga je bil tako sramotno iztiril iz tabora.

Vitovec je moral iti. Premišljeval je, zakaj se mu ni zgodilo nič žalega, ko je vendar prišel sam med zarotnike; zakaj ga ni dala kneginja prijeli, ko je imela tako priliko in toliko povoda. Vojakov se boje, si je dejal in ostavil mesto, da prenoči med vojniki, katerim edinim je mogel še zaupati. Ali pa hočejo postopati z njim pred strogem redu in ga postaviti pred sodišče. Bridko se je nasmajal. In kdo jim brani postaviti za poveljnika Ostrovrvharja! "Oj, Ostrovrvhar, Ostrovrvhar," je tarnal silni mož, "prej bi bil mislil, da steče Saviinja navkreber proti planinam, nego da me ti prodaš. Najprvo si me speljal na rob prepada in zdaj me pehaš vanj." Domislil se je tistega dne, ko je sklenil snubiti kneginjo. Ostrovrvhar mu je bil navdehnil nesrečno misel, ki mu je rodila toliko pekočih skrbi, toliko bridkih prevar. In to je napeljal hudobnež zaradi tega, da ga izpodrine pri kneginji. O, ni ga prekanjenca nad onega, ki se skriva za dobrodušnim obrazom! "Prevaran sem, premagam se ne," si je dejal te nedovraten. "Do zadnjega se ne umaknem. Treba prej poskusiti, na čigavi strani so vojaki."

Drugega dne zarana je dal sklicati vojaštvo, da mu iznova priseže zvestobo. Mora se pokazati, kdo je zanj, kdo proti njemu. Častniki, ki so bili zbrani okrog Ostrovrvharja in se živo pogovarjali, kako bi se dal poravnati snobni spor, so gledali debelo, ko so začeli to povelje. Namigavali so si, češ, bodoči grof si zagotavlja vernost najboljših

podložnikov. Vojaki pa so pristali brez pomišljanja, in Vitovec, ki je bil prepričan, da so mu še vdani, se je pomiril. A ve v sebe in svojo srečo mu ni vrnila ta zvestoba. Poklical je zvestega vojaka in mu dal pismo, naj je nese v staro domovino, na češko zemljo, do kralja Ladislava; a samo kralju naj je izroči, drugemu nikomur. Čakal je Vitovec, da si osedla vojnik konja, in nem in otrpel je zrl za njim, dokler mu ni izginil izpred očmi. Podrl se je mogočni grad, sezidan v oblake. Ponudil je bil kralju Ladislavu celjsko grofijo in preračunal, kdaj se bo vrnil sel in premišljeval, kako bo iznenadil kneginjo in hinavca Ostrovrvharja. Naj slavil zdaj zmago kneginja, naj se roga Ostrovrvhar; ne bo dolgo in stresla se bodo tla pod kopiti čeških in ogrskih konj, in maščevala se bo kričica nad krivičniki. Tolažila ga je zavest, da je izpodnesel prestol zoprnikom, ko so njemu branili, da ga ni zasedel. Hladna mu je bila duša, pokojna ne, in preudarjal je, kako bi postavil nezveste vodje pred vojni sod.

Iz Gornjega grada pa je prišel brzi sel in naznanil, da Kristof Lambergar oblega samostan. — Jošt, ki se je posebno trudil, da bi spravil Vitovca z Ostrovrvharjem, je pristopil in menil, da je morda oddelek vojske dovolj, da odpodi Lambergarja; kar Ostrovrvharja naj pošlje.

"Ni treba," je odločil Vitovec. "Samostan je trden; brani se še lahko dve leti!" Jošt ni ugovarjal, marveč še branil Ostrovrvharju, ki je hotel kljub prepovedi odjezditi s svojimi hlapi samostanu na pomoč. Tako so se bile napele strune. Vitovec ni občeval z nikomer in bival le v taborišču; Jošt pa je hodil iz mesta v mesto in miril in pogovarjal in se hudoval nad trmo tu in nad trmo tam.

XI.
Ti štibalarski tatje
Hujši so kakor volcje.
Nar. pesem.

Na zimo se navadno ne pričenjajo vojske; zakaj mnogo laže se je takrat braniti, ko napadati, in v srednjem veku so največ že tudi pričete vojne mirovale čez zimo. Prekanjeni vojskovodje pa so si v prid obračali to sego in presenečali poštenjake, ki so se držali starega kopita. In baš Vitovec ni ločil zime od poletja. Tudi Kristof Lambergar je bil sklenil nenadoma napasti gornji grad; če bi se ponesrečil naskok, bi vojska odrinila, da poskusi srečo drugikrat. Kristof je namreč vedel od Gregorja, kako trden je samostan; in na dolgotrajno obleganje ni bilo misliti, dokler je stal Vitovec nepremagan pri Celju. Vojska je bila zbrana pri Kamniku in čakala zime. Ko pa je zapadel sneg, se je vzdignila nekega večera, preskrbljena z vsemi pripravami za naskok, da preleze obzidje, preden napoči dan. Sneg je bil južen, da so se vidrale noge konjem in pešcem, in noč temna. Tih je stopala vrsta za vrsto, čulo se je je zamolklo hropenje, in sentertja je zadelo ponevedoma orožje ob orožje. Kristof je jeznil takoj za vodniki, ki so kazali pot, in poleg njega Gregor, ki mu je odgovarjal polglasno na redka vprašanja. Poveljnik, razburjen zaradi nevarnega početja, je preudarjal to in ono, kar bi se utegnilo pripetiti. Gregor pa, ki mu je povsod v roke stregla sreča, je gojil najboljše nade. Čutil se je že gornjegrajškega varuha in ni si izbil iz glave Tajde, ki mu je hodila na misel. Tako so mu hitro tekle ure in zavedel se je iz sanjarenja ko mu je pred konjem obstal vodnik in tiho opozoril, da zagraja cesto širok in globok rov. Zdej ga je bil napolnil sneg, a s konjem se ni moglo čez in poiskati je bilo treba prelaza med dvema nasipoma. Tu so bili najprvo zavzeleni meči in se poizkusili junaki, da niso bili okopi zapuščeni. "Dobro znamenje," si je mislil Kristof, "zanašajo se

na zimo in sneg." Vojaki so postali, da si malo oddahnejo, in poveljnik je odbral one, ki naj bi prelezli pod Gregorjevimi vodstvom prvi zid. Oprezno so se bližali zidovju, ki se je dvigalo kakor slaba senca v daljavi. Tih je bilo vse okrog, le zdaj pa zdaj se je v gozdu ulomila pod snegom suha veja. Očividno še nihče ni bil opazil sovražnika; Niti zvesti varuhi, psi, se niso še oglasili. Na obzidju tik stolpa je dremal stražnik, prepričan, da je nastopil varni zimski čas, ko bo neprodiren sneg branil trdnjavo, ko bodo stražniki preseleli v gostilni dolge večere in brez strahu prespali dolge noči.

Na drugi strani, blizu cerkve, pa je slonel na predprsu visok mož, zavil v temen plašč, in zrl v zimsko noč. Bil je Gregor Ostrovrvhar, zdaj opat gornjegrajški, izvoljen od bratov po smrti prednikov. Zakaj so ga volili, to je dobro vedel, a zavedal se je tudi težke svoje naloge. Z vso silo jekleneга značaja se je držal pota, ki ga je bil nastopil, preverjen, da je pravi; a kako da je težaven in nevaren, tega si ni prikriival. Da se samostan lahko ubrani cesarski sili, o tem ni dvomil, a treba je bilo zagovarjati pravno stališče. Poslal je bil že učeneга sobrata v Rim, da brani ondi samostanske pravice, druge je bil poslal do drugih benediktincev po štajerskem, da bi mu pomagali dognati pravdo.

(Dalje sledi.)

MALI OGLASI

Stanovanje
jako čedno se da pocen v najem. 6 sob zgorej. Oglasite se na 10560 Remington Ave. (95)

V najem
se da stanovanje obstoječe iz 5 sob, kopalnice, furnee. Tudi garaža na razpolago. 5614 Carry Ave. (96)

Naznanilo
Cenjenemu občinstvu v Euclidu ali v novi beli Ljubljani naznanjam, da sem na novo odprl delavnico za popravljanje vsakovrstnih čevljev, in sicer na 839 E. 222nd St.

ali na Bliss Rd., poleg lekarne. Kot dosedaj, želim tudi v bodoče postreči vsem v kar največjo zadovoljnost. Imam 15 let skušnjave v tem poslu. Delo je prvovrstno in lično, dobra roba, cene zmerne, vljudna in hitra postrežba. Se vljudno priporočam
John Gabrenja
839 E. 222nd St. Euclid, Ohio.
(April 21. & 29.)

Stanovanje
čedno, ima štiri sobe, se da v najem. Garaža na razpolago. Stanovanje je spodaj. Oglasite se na 19206 Mohawk Ave. (95)

V najem
se dajo tri sobe, kopalnice in vroča voda. Oglasite se na 1106 E. 64th St. (April 20. 22. 25.)

Stanovanje
se da v najem, tri sobe, garaža. 1133 Norwood Rd. (95)

Garaža
pripravna za popravljanje avtomobilov ali barvanje se odda. Velikost 60x38, nahaja se na St. Clair Ave. blizu 61. ceste, zadaj. Vpraša se na 6129 St. Clair Ave. (Tue. Fri. x)

MESO! MESO!
Vedno velika zaloga svežega in suhega mesa. Prijazna postrežba in zmerne cene.
MARTIN FRANK
St. Clair-106th St. Market
Glenville 5994

DOBER PREMOG!
Točna postrežba!
The Hill Coal Co.
1261 MARQUETTE RD.
Starl Cimpermanovi prostori
HENDERSON 5798

HENRIK SIENKIEWICZ

POTOP

iz poljskine prevel
DR. RUDOLF MOLE

(Nadačevanje)

"Radzivil bi bil lahko najboljši biser v tej slavni kroni, da mu niso napuh in grehi, ki jih je storil, posušili duše. . . Zgodilo se je, Nedoumljiva so dela božja! Radzivil in Opalinski. In skoraj istočasno. Sodi ju, o Gospod, ne po njihovih grehih, temveč po svojem usmiljenju."

Nastal je molk, potem je kralj čital dalje:

"Hvaležni smo gospodu vojvodi," je dejal, ko je končal, "da nam pošilja cel prapor in največjega, kakor piše, junaka na pomoč. Toda tu je varno, a vitezi, kakršni so ti, so na bojnem polju najbolj potrebni. Odpočijte se malo, a potem vas pošljem gospodu Čarneckemu na pomoč, ker se bo najbrže naj navalila največja sila."

"Dovolj smo že počivali pod Tikočinom, milostivi gospod," se je v navdušenjem oglašil mali vitez, "sedaj je treba samo še malo počitka konjem, pa bi mogli že danes odriniti, ker z gospodom Čarneckim bo nepopisno razkošje. Velika sreča je, gledati v obličje milostivega našega kralja, a tudi k švedom se nam mudi!"

Kralj se je razveselil. Očetovska dobrotta se je pojavila na njegovem licu. Zroč zadovoljno na vneto postavo mladega viteza, je dejal:

"Ti si torej prvi vrgel polkovniško bulavo pod noge rajnkemu knezu vojvodi?"

"Saj ni bilo drugače mogoče!"

"Gotovo," je rekel kralj. "Težki časi so bili za one, ki poznajo vojaško dolžnost, toda tudi pokorščina mora imeti svoje meje, za katerimi se začenja krivda. Ali je ostalo pri Radzivilu mnogo starejših?"

"V Tikočinu smo našli izmed oficirjev edino gospoda Harlamp, kateri ni takoj zapustil kneza, a ga tudi pozneje v nesreči ni hotel zapustiti. Le sočutje ga je zadržalo pri knezu, zakaj prirojeni čut ga je vleklo k nam. Komaj smo ga nasitili, ker tam je vladala že lakota, on pa si je še pri ustih odtrgal, da je živ kralj. Sedaj je prišel sem v Lvov prosit usmiljenja vašega veličanstva, a tudi jaz padam do tvojih nog, milostivi gospod, ker je vrl človek in dober vojak."

"Naj le pride sem," je rekel kralj.

"On ima vašemu veličanstvu javiti važno zadevo, katero je bil slišal iz ust kneza Boguslava v Kejdanih in katera se nanaša na zdravje in varnost vašega veličanstva."

"Mar ne o Kmiticu?"

"Da, milostivi gospod!"

"Ali si poznal Kmitica?"

"Poznal sem ga in sem bil ž njim, a kje se nahaja sedaj, ne vem."

"Kaj misliš o njem?"

"Milostivi gospod, če se je bil res lotil enega podjetja, ni je muke, ki bi je ne zaslužil, zakaj to je peklenki izrodek."

na njegovih saneh in jezdil na njegovem konju. A potem je bil tudi za lastne ljudi težak, bil je okruten samovoljnež in kakor nekakaj gospod Lašč, bi si bil z obsodbami podšil sukno, a v Kejdanih je popolnoma propadel."

Tu je gospod Volodijovski povedal natančno vse, kar se je zgodilo v Kejdanih.

Jan Kazimir ga je pazljivo poslušal. Ko pa je naposled prišel gospod Mihael do tega, kako je gospod Zagloba najprej osvobodil samega sebe, potem pa vse tovariše iz Radzivilovega ujetništva, se je začel kralj tolči od smeha po bokih.

"Ali je prišel s teboj?" je rekel veselo kralj.

"Na povelje vašega veličanstva," je odgovoril Volodijovski. "Odiseja je prekosil ta slahčič! Pripelji mi ga k mizi na veselo urico in ž njim gospoda Skrzetuska, a sedaj mi povej, kaj veš še o Kmiticu?"

"Iz pisem, ki smo jih našli pri Roku Kovalskem, smo šele izvedeli, da so nas poslali v Biržo po smrt. Izmuznili smo se srečno. Še ne dovolj. Nedaleč od Kejdanih smo ulovili Kmitica, ki sem ga dal takoj ustreliti."

"Oj," je rekel kralj, "kakor vidim, je šlo to pri vas na Litvi kaj hitro."

"Vendar ga je dal gospod Zagloba pred tem še preiskati, če nima pri sebi kakega lista. In res se je našlo hetmansko pismo, iz katerega smo povzeli, da bi nas, če bi ne bilo Kmitica, ne bili odpeljali v Biržo, temveč brez ovinkov ustrelili v Kejdanih."

"Vidiš," se je vmešal kralj.

"Po tem dogodku se ni spodobilo, da bi ga zasledovali. Pustili smo ga. Kaj je delal dalje, ne vem, toda Radzivila še ni zapustil. Bog sam ve, kakšen človek je to. Laže si je napraviti sodbo o vsakem drugem, kakor o tem vpravcu. Ostal je pri Radzivilu, a potem je nekam potoval. In vnovič nas je opozoril, da gre knez iz Kejdanih. Teško je zanikati, kakšno imenitno uslugo nam je napravil s tem, zakaj da ni bilo tega svarila, bi bil vojvoda vilenski napadel brezskrbno vojsko in nas posamič razpršil. Sam ne vem, milostivi gospod, kaj naj mislim. Če

je to kleveta, kar je povedal knez Boguslav. . ."

"Tako se pokaže!" je rekel kralj.

In tlesknil je z rokama. "Poklič mi sem gospoda Babiniča!" je rekel pažetu, ki se je pokazal na pragu.

Paž je izginil in čez nekaj časa so se odprla vrata kraljeve sobe in med njimi je stal gospod Andrej. Gospod Volodijovski ga ni takoj spoznal, ker je bil mladi vitez zelo izpremenjen in bled, ker se od zadnjega boja v soteski še ni mogel popraviti. — Gospod Mihael je zrl nanj, ne da bi ga spoznal.

"Čudež!" se je naposled oglašil. "Če bi ne bila upadlost tega obraza in če bi ne bilo vaše veličanstvo reklo priimka, dejal bi gospod Kmitic!"

Kralj se je nasmehnil in odgovoril:

"Ta mali vitez mi je baš pripovedoval o nekem okrutnem lopovu, ki se je tako nazival, aji jaz sem mu na dlani dokazal, da se je motil v svoji sodbi, in prepričan sem, da mi gospod Babinič to potrdi."

"Milostivi gospod," je odgovoril Babinič, "samo beseda iz ust vašega veličanstva laže očisti tega lopova, nego moje prisega!"

"In isti glas!" je odgovoril mali vitez z naraščajočim začudenjem, "le te brazgotine na obrazu ni bilo."

"Gospod," je rekel nato Kmitic, "slahčičeva glava je register, po katerem piše vsak čas druga sablja. Tod tu je tudi tvoja beležka, spoznaj me!"

Po teh besedah je sklonil svojo ostrženo glavo in pokazal s prstom dolgo, belo brazgotino, raztezajočo se po glavi.

"Moja roka!" je kriknil gospod Volodijovski. "To je Kmitic!"

"In jaz ti rečem, da ti Kmitica ne poznaš," je rekel kralj. "Kako to, milostivi gospod?"

"Zakaj poznal si velikega vojaka, a svojevoljnika in Radzivilovega zaveznika in izdajca. A tu stoji Hektor čenstohovski, kateremu je Jasna gora z o. Kordekim največ hvaležna, tu stoji branitelj domovine in moj zvesti sluga, kateri mi je nastavil lastne prsi in mi rešil življenje, ko sem v soteski padel med švede kakor med tolpo volkov. Takšen je za novi Kmitic. Spoznaj ga in vzljubi ga, ker je tebe vreden!"

Gospod Volodijovski je začel mrdati s svojimi žoltimi brki, ne vedoč, kaj bi dejal, a kralj je rekel:

"In vedi, ne le, da ni knezu Boguslavu nič obetal, marveč da se je on prvi maščeval radi njegovega delovanja, ker ga je ugra-

bil in hotel oddati v vaše roke."

"In nas obvaroval pred knezom vojvodo vilenskim!" je zaklical mali vitez. "Kateri angel ga je izpreobrnil?"

"Objemita se!" je rekel kralj. "Tako sem te vzljubil, gospod!" se je odzval Kmitic.

Objela sta se, kralj pa je to zrl in zadovoljno vzbolil ustnice, kakor navadno. Kmitic pa je objemal malega viteza tako pristrano, da ga je dvigal kakor mačko in zopet postavil na tla. Nato je šel kralj na vsakdanje posvetovanje in viteza sta ostala sama.

"Pojdi, gospod, v moj stan," je rekel Volodijovski, "tam boš našel gospoda Skrzetuska in Zagloba, ki bodo radi poslušali to, kar mi je povedalo njegovo veličanstvo kralj. Tam je tudi gospod Harlamp."

Kmitic pa je pristopil k malemu vitezu z velikim nemirom na obrazu.

"Ali ste našli mnogo ljudi pri Radzivilu?" je vprašal.

"Od starešin je bil edino Harlamp pri njem."

"Ne vprašam po vojaki, za Boga, nego za ženske. . ."

"Uganem, za kaj gre," je odgovoril mali vitez in malo zaradel, "gospodično Bilevičevo je odvedel knez Boguslav v Tavroge."

Nato se je izpremenilo Kmitičev obličje. Najprej je postalo blede kakor pergament, potem rdeče, potem še bolj belo nego je bilo prej. Takoj ni mogel najti besede, le z nosnicami je prskal, hlastajoč po zraku, katerega ni bilo v prsih. Nato se je prijel z obema rokama za senci in begajoč kakor blazen po sobi, je jel ponavljati:

"Gorje meni! Gorje meni!"

"Pojdi z menoj, Harlamp ti poda natančnejše poročilo, ker on je bil pri tem," je rekel Volodijovski.

XXXII.

Na potu od kralja sta oba viteza molčala. Volodijovski ni hotel govoriti, Kmitic pa ni mogel, ker sta ga grizla bol in jeza. Tedaj sta se prerivala skozi tolpe, ki so se bile zbrale na ulicah v velikem številu ob vesti, da prihaja prvi oddelek Tatarjev, ki jih je obljubil han kralju, in ima priti v mesto, da se predstavi kralju.

Ko sta prišla na bolj prostorno mesto, je prijel gospod Mihael Kmitica za rokav in rekel: "Streznij se, gospod! Z obupom ne dosežeš nič!"

"Saj ne obupujem," je odvrnil Kmitic, "samo njegove krvi mi je potreba!"

"Bodi zagotovljen, da ga najdeš med sovražniki domovine."

"Tem bolje!" je odgovoril gospod Andrej, "pa naj ga najdem

tudi v cerkvi."

"Za Boga, ne blazni!" ga je takoj prekinil mali polkovnik.

"Ta izdajnik me spravi še v greh!"

Nekaj hipov sta molčala, potem pa je Kmitic vprašal:

"Kje je on sedaj?"

"Morda v Tavrogih, morda tudi ne. Harlamp bo bolje vedel."

"Pojdiva!"

"Saj nisva več daleč. Prapor je za mestom, mi pa smo tu. . . in Harlamp je z nami."

Kmitic je začel sopsti, in sicer tako težko, kakor človek, ki se vzpenja na strmo goro.

"Slab sem še zelo," se je oglašil.

"Treba ti je še toliko bolj paziti, če se hočeš meriti s takim vitezum."

"Saj sem imel že enkrat opravila z njim in glej, kaj mi je ostalo po tem!"

Po teh besedah je pokazal Kmitic na brazgotino na obrazu.

"Povej mi, gospod, kako je bilo to, zakaj kralj je komaj omenil to."

Gospod Kmitic je začel pripovedovati in dasi je pri tem škripal z zobmi in kučmo vrgel ob tla, so se vendar njegove misli odvrnile od nesreče in se je nekoliko pomiril.

"Vedel sem, da si vročekrvnej," je rekel mali vitez, "da pa bi si bil upal ugrabiti Radzivila spričo njegovega praporja, tega nisem pričakoval od tebe."

Medtem sta prišla v stanovanje. Oba Skrzetuska, gospod Zagloba, eskrbnik iz Vonsoše in Harlamp so ravnokar ogledovali krimske kožuhe, ki jih je bil prinesel na izbero trgujoči Tatar. Harlamp, ki je najbolje poznal Kmitica, ga je spoznal na prvi pogled in, spustivši kožušek, je zakričal:

"Jezus, Marija!"

"Hvaljeno ime Gospodovo!" je zaklical eskrbnik iz Vonsoše.

Še preden so se mogli strezniti od začudenja, je rekel Volodijovski:

"Predstavljam vam, gospoda, čenstohovskega Hektorja in zvestega kraljevega slugo, ki je prelivl svojo kri za vero, dom in kralja."

Ko je začudenje še bolj naraslo, je začel vrl gospod Mihael z velikom navdušenjem pripovedovati, kaj je izvedel od kralja o Kmitičevih zaslugah in kaj mu je povedal sam gospod Andrej o spopadu s knezom Boguslavom, in je naposled končal sledeče:

"Torej ni le laž, kar je pripovedoval knez Boguslav o tem vi-

tezu, marveč nasprotno: on ni ma večjega sovražnika od gospoda Kmitica in zato je odpeljal gospodično Bilevičevo iz Kejdanih, da bi se na kakršenkoli način mogel maščevati nad njim."

"In nam je ta vitez rešil življenje in opozoril konfederatske prapore pred knezom vojvo-

dom," je zaklical gospod Zagloba. "Spričo takih zaslug so davni grehi ničla! Za Boga! Dobro je, da je prišel s tabo, gospod Mihael, a ne sam, dobro tudi, da je naš prapor za mestom, zakaj grozna jeza vlada proti njemu pri Lavdancih; preden bi zinil, bi ga bili posekali s sabljami."

Zelo važno naznanilo

KRNJSKO-SLOVENSKA KATOL. JEDNOTA

PRVA SLOVENSKA BRATSKA PODPORNÁ ORGANIZACIJA V AMERIKI

PRIREDI PRIHODNJE POLETJE

PRVI IZLET

V STARO DOMOVINO

Omenjeni izlet se bo vršil na svetovno znanem, modernem brzoparniku CUNARD LINE

"BERENGARIA"

ki odpluje iz New Yorka

DNE 20. JUNIJA, 1931 O POLNOČI

Izlet, kakor vse kaže, bo nekaj posebnega, nekaj pomembnega in veselega za vse, ki se bodo izleta udeležili.

Med potjo se bodo izletniki ustavili v "LISIEUX" na Francoskem, kjer bodo počastili grob "Male Cvetke sv. Teresije." Dalje si bodo potniki ogledali Pariz in druge znamenite posebnosti na Francoskem. Nato se bo odpotovalo proti Ljubljani, kjer se bo počastilo grob slovenskega pionirja in ustanovitelja K. S. K. Jednote, pokojnega Rev. F. S. Susteršiča. Počastilo se bo razne druge dostojanstvenike in ogledalo se bo razne zanimive kraje naše stare domovine.

Ravno tako bo dana prilika vsem, ki se bodo želeli pokloniti sv. Očetu v Rimu, da bodo to lahko storili. Iz tega je razvidno, da bo izlet nekaj zanimivega in veselega. Zato se vabi vse rojake širom Amerike in Kanade, da se tega izleta v obilnem številu udeležijo.

Glede potnih listov, permitov, voznih listkov itd pišite za nadaljna pojasnila na nižje podpisane:

Josip Zalar, glavni tajnik,

1004 N. Chicago St., Joliet, Ill.

LEPA PRILIKA

Hišo, pet sob, z vsemi modernimi udobnostmi in z garažo, vam zgradim za \$4,000 in več. Imam tudi več lotov, katere prodam od \$400 naprej. Izdelujem stavbene načrte brezplačno mojim odjemalcem. Se vam priporočam

M. L. JALOVEC

STAVBENIK

1904 Mohican Ave.

KENmore 1837-J

Otvoritev dvorane

Bliss Rd. Dance Hall and Picnic Grounds

Tem potom naznanjam cenjeni javnosti, da bom otvoril na novo izdelano DVORANO

v nedeljo, 26. aprila, na 1090 E. 222d St., Bliss Rd.

PLES OD 2. do 12. URE ZVEČER

SVIRA KALISTROV ORKESTER

Priporočam se za obilno udeležbo ob tej priliki otvoritve, kakor tudi pri najemanju prostorov za piknike, veselice, koncerte itd.

FRANK STRUMBLY, lastnik.

THE OLD HOME TOWN

Registered U. S. Patent Office

Stanley

